

Intrarea triumfală a lui Mihai-Voievod Viteazul la 1 noiembrie 1599 în Alba-Iulia

Ing. Angela FAINA

Poarta principală a actualei cetăți Alba-Iulia

„Aici, Mihai a avut satisfacția și orgoliul de a-i vedea îngenuncheați în fața sa, pe cei care altă dată, îi îngenuncheau pe frații săi, români”- Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române.

La 22 oct/1 noiembrie 1599 Mihai-Vodă își face intrarea glorioasă în Alba-Iulia, asemenea unui mare învingător. Viteazul Mihai, călare pe roibul său de sânge nobil, plin de demnitate, mândru și frumos îmbrăcat, împodobit cu alese veșminte, intră triumfal în capitala principatului cucerit recent cu sabia.

Transilvănenii români, îl aclamau, i se închinau și-l primeau cu bucurie și speranță.

La intrarea în cetatea Alba Iulia, a primit multe cadouri prețioase de aur, printre care și frumoase broșe împodobite cu însemnele sale de neam, cele mai vechi, pentru a-și lega marginile

hlamidei.

Aici a fost așteptat de oastea oficială a Transilvaniei. Mihai Viteazul a intrat triumfal, cu mare alai, cu mare cinste, poftit în scaunul domniei de toată nobilimea și de tot poporul, mai ales de cei de origine română.

Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia- pictor Stoica Dumitrescu- Muzeul Național al Unirii. Imagine luată de pe istorie-pe-scurt.ro

Aici a primit cheile orașului chiar din partea episcopului romano-catolic Demetrius Napragy, fost cancelar al lui Sigismund Báthory.

Mihai Voievod s-a proclamat Principe al Transilvaniei cu ajutorul autorităților locale și a declarat că va respecta rânduielile țării. Era denumit „Alexandru cel Mare al românilor”. După victoria de la Șelimbăr, „în toate orașele au răsunat salve de bucurie”, iar uralele nu mai conțineau: „Trăiască regele Mihai ! Trăiască Alexandru cel Mare al nostru !”

Cetățile Gherla, Chioar, i s-

au supus, la fel și orașele și cetățile săsești. Banatul a fost ocupat și el.

Un cărturar și istoric german, iezuitul Ioannis Bisselius, contemporan cu Voievodul Mihai, scria că ardelenii „țineau mult mai mult la unul de-al lor, la un dac ca Mihai, decât la un străin ca Basta”. Apoi, cărturarul exclamă: „Care alt popor în afară de valahi poate fi oare într-atât de asemănător, într-atât de plăcut transilvănenilor ? ...căci toți sunt de același sânge, de aceeași origine și de același nume: daci sunt și unii și alții !”

Tot Ioannis Bisselius scrie referitor la cucerirea Transilvaniei: „nimic nu-i mai lipsea gloriei sale, iar împăratul, ținând seama de măreția evenimentelor petrecute cu succes atât de spornic, într-un timp atât de scurt, tresăltă de bucurie și prin cărți împărătești, trimise scrisori septemvirilor și mai marilor

Imperiului Roman și apoi sărbători într-un chip magnific faptele voievodului valah. Numele voievodului câștiga prin această faptă măreție și faimă neînchipuită, răspândindu-se în întreaga lume, astfel încât toți îl aveau pe buze, nemaîndoindu-se de strălucirea lui nici turcii, nici tătarii, care tremură cu toții de puterea armelor lui. Dar din motive lesne de înțeles, Mihai se bucura de mare stimă desigur, la popoarele creștine, care îi sărbătoreau cu bucurie faptele și virtuțile. Valahul are, pe de altă parte, mereu sporită conștiința atâtor mari victorii și are o nemărginită încredere în puterile sale și în prestigiul numelui său. În faptele sale, nu era cu nimic mai prejos ca Giorgio Basta, generalul împăratului Austriei. În alte fapte, făcute singur și fără ajutor, îl întrecea pe Basta. Mare și la vederea tuturor, fu vitejia voievodului Mihai !”

Cronicarul Ioannis Bisselius mai adaugă: „Valahul, prin numele său, deșteaptă în inimile tuturor muritorilor, memoria Arhanghelului Mihail, ducele oștilor creștine.”

Studiind arhivele europene, o descriere impresionantă a momentului intrării lui Mihai Viteazul în Cetatea Bălgradului (Alba-Iulia) ne-a lăsat-o istoricul Nicolae Bălcescu, într-un adevărat „reportaj” despre calea spre prima Mare Unire a celor trei principate române, sub sceptru românesc. Acest text ne permite să aflăm care au fost notabilitățile orașului Alba-Iulia care l-au întâmpinat pe Mihai-Vodă Viteazul, traseul urmat până la Palatul princiar care l-a găzduit, faptul că au fost martori ai evenimentului mii de persoane, dar și atmosfera de bucurie ce „clocotea” printre românii dintre zidurile Cetății Bălgradului. Reproducem mai jos un fragment din „Românii supt Mihai-Voievod Viteazul” de Nicolae Bălcescu:

Apropiindu-se de Alba, locuitorii orașului și ai județului îl întâmpinară, cale de o leghe înainte, cu multă cinste și daruri. În capul lor era episcopul catolic Dimitrie Napras, încongiurat de tot clerul său. El felicită în numele poporului pe domn de sosirea sa la Palatul Principilor. Stăteau înșirați ostașii de ambele părți ale uliței, urându-i tot felul de fericiri, o domnie vecinică asupra țării Ardealului, ce el dobândise cu sabia, o viață îndelungată și izbânzi multe, care să se adauge unele peste altele. (...)Intrarea s-a făcut prin poarta Sf. George(poarta de est a cetății medievale). De la această poartă până la Palat, se aflau mai multe rânduri, în dosul cărora se grămădiseră mii de mii de popoare. Înainte venea episcopul și clerul său, isnafurile (corporațiile) orașului, apoi o bandă de muzică ce se compunea din opt trâmbițe, care cu multă armonie modulau sonurile lor, de atâtea tobe de oțel pe obiceiul turcesc, de un bun număr de flaute și flașnete. În urma acestei orchestre, venea Mihai, călare pe un măreț cal alb. Opt paji investiți cu o mare eleganță încongiura calul domnitorului. Înaintea lui opt seizi duceau de frâu opt cai acoperiți cu șele prețioase, lucrate cu aur și argint și împodobite cu pene mari. Mihai purta pe cap un calpac unguresc împodobit cu o egretă neagră de pene de erodiu legate cu o copcă de aur; o manta lungă, albă, de mătase țesută cu fir de aur, având pe lături țesuți vulturi, tunică albă de aceeași materie, lungi ciorapi de mătase albi, garnisiți cu pietre scumpe și botine de saftin galben, iar de brâu atârna o pală de Taban împodobită cu aur și rubine. O ceată de lăutari țigani urma îndată după domn, cântând imnuri naționale. Apoi veneau o mulțime de boieri și ofițeri străluciți, toți călări și o număroasă trupă de soldați (...). Lângă domn se duceau steagurile lui Andrei Báthory luate în bătălie. Ele erau desfăcute și plecate spre pământ, spre semn că Ardealul este supus.

Astfel, în mijlocul concertului trâmbițelor, tobelor și altor instrumente, la sunetul clopotelor și vuietului tunurilor, la care se uneau strigătele de bucurie ale poporului, intra Mihai în capitala Ardealului și trase la palatul domnesc. (...)

Toată ostășimea se împărți în liniște și cu orânduială prin birturi și case publice fără a face o pagubă sau vătămare locuitorilor. Nimeni n-ar fi îndrăznit a face vreun rău, știind pe strajnicul domnitor acolo. Pilda albanilor fu urmată de locuitorii tuturor orașelor țării, care se grăbiră a trimite deputații lor la Mihai, spre a-i aduce supunerea și credința lor și a cere mila și ocrotirea lui.

Cetatea Clujului, la cea dintâi somație ce i se făcu, se închină în 4 noiembrie 1599 și primi în garnizoană 1.000 de soldați supt comanda banului Mihalcea. Mihai porni 3.000 soldați spre a aduce la supunere toată țara de jos și într-aceeași vreme scoase un decret deosebit, prin care făgăduia mila și iertarea sa la toți deopotrivă, de orice treaptă ar fi, carii vor depune armele și vor asculta de dânsul și de slujbașii săi. El obști acest decret în toate părțile prin obicinuiții curieri. Astfel, toată țara Ardealului, până la Solnocul din acest ținut, era acum supusă lui Mihai, în afară de cetățile Husta și Uioara”.

Istoricul Nicolae Iorga consemna: „Ardealul întreg îi zăcea la picioare. Prin porți impozante, un valah intra în Bălgradul crailor Ardealului, îmbrăcat în hainele lor de paradă și aducând după el oștile românești.“

„Voievodul este parcă în transă, poate nici nu-i vine să creadă că este chiar aievea ceea ce se întâmplă. Privirea sa pătrunzătoare, bate scrutătoare în zări, deasupra crenelurilor Bălgradului, în timp ce mantia-i albă, strălucitoare, cu fireturi scumpe, flutura în ritm de marș solemn. Intrând acum Mihai în Alba Iulia, la 1 noiembrie, i-a venit în întâmpinare Dumitru Napras, episcopul din localitate, cu toți preoții săi, și l-au primit cu o frumoasă urare de noroc și viață lungă și a unei conduceri pașnice. El călărea un armăsar de rasă și a ordonat să se aducă pentru el, opt armăsari frumoși, turcești, echipați cu aur și mătase; a îmbrăcat și el o haină imperială, încât și ghetele lui erau cu pietre scumpe și perle; în spate avea o haină aurie garnisită cu o frumoasă blană de zibelină, în cap o pălărie unguerească cu penaj multicolor [...]” Sursa traducerii: „Mihai Viteazul în conștiința europeană. Vol. II. Cronicari și istorici străini. Secolele XVI-XVIII”, București, 1983)

Calul său alb călcând apăsător, bătea pământul parcă în ritmul vioi al sunetelor instrumentelor și tobelor, întărind cu fiecare pas, impresia de grandoare și forță pe care o lăsa supușilor, noul stăpân al Transilvaniei.

Mihai, primind cheile cetății Alba Iulia din mâinile episcopului Demerius Napragy. youtube.com

Polonezul Paul Piasecki, episcop de Premisli, scrie despre bucuria manifestată de arhiducele Matthias, la aflarea veștii despre victoria lui Mihai la Șelimbăr: „La vestea unui astfel de măcel, arhiducele Matthias a sărbătorit la Viena pe mai marii învingătorilor, punând să se tragă cu tunurile mari la care s-au alăturat și alte semne publice de bucurie, cântându-se imnuri de slavă în biserică, iar pe solii lui Mihai la Praga, pe Petru Armeanul și Gheorghe Rácz, vestitorii unei astfel de glorii, împăratul i-a dăruit cu podoabe de aur.”

În scrisoarea împăratului Rudolf al II-lea către fratele său, arhiducele Matthias, despre expediția lui Mihai în Ardeal (document din 5 noiembrie

1599), se spune: „Ne-a sosit și de la Alteța Voastră, cele ce au raportat Bocskay și Basta despre cele săvârșite de Mihai-Vodă și despre urmărirea cardinalului Báthory. Am aflat despre aceasta cu deosebită plăcere și sperăm și așteptăm cât mai multe amănunte. Noi nu vom neglija, atunci când voievodul însuși ne va scrie, să îl slăvim așa cum se cuvine.”

Despre sfârșitul bătăliei, Mihai relatează la rândul său împăratului, următoarele: „Acela, (cardinalul Andrei Báthory) despoiat de toată tabăra lui, a fost pus pe fugă de mine, cu toată oastea lui, nu fără mare durere a sufletului meu pentru risipa sângelui vărsat de la câteva mii de creștini, căzuți de amândouă părțile.”-extras din „Scrisori de boieri, scrisori de Domni” Nicolae Iorga-1925

În aceeași scrisoare de înștiințare trimisă împăratului Rudolf al II-lea, va evoca evenimentul în următoarea manieră, simplă și cu mare modestie: „Astfel, la 1 noiembrie 1599, Ziua tuturor sfinților, am luat în stăpânire victorios Bălgradul, scaunul Crailor Ardealului.

În Bălgrad, 4 noiembrie, anul Domnului 1599

Al Măriei Tale Șerb, Mihail Voievod”

-extras din „Scrisori de boieri, Scrisori de Domni” Nicolae Iorga-1925

Aici, la Alba-Iulia, după glorioasa intrare în cetate, acest „poet al spadei”, Mihai- Voievod Viteazul, se proclamă: „Domn, din mila lui Dumnezeu, al Țării Românești și al Ardealului

Mihai-Voievod, intră pe poarta Georgiana în cetatea Crailor ardeleni, Alba Iulia - lucrare de Constantin Lecca
en.wikipedia.org

La 16 noiembrie 1599, Arhiducele Matthias, îl felicită pe Mihai Vodă în numele împăratului, pentru victoria sa de la Șelimbăr: „Ilustre domn, amice vrednic de cinstire, sănătate și preabinevoitoarea noastră favoare, cu sporirea a tot ce este bun. Am aflat cu cea mai mare plăcere și bucurie de la solii domniei voastre ilustre, nemaiaflată vitejie; domnia voastră ilustră, a supus și apoi a adăugat puterii Sacrei Maiestății sale imperiale și regale, în administrația tuturor, cu mâna armată, acea provincie a Transilvaniei; pentru acea victorie însemnată și întru totul laudabilă, felicităm în numele

Maiestății Sale cu cea mai mare îndatorire pe domnia voastră. Maiestatea imperială va răsplăti cu milostivire o astfel de faptă strălucită, demnă de o amintire eternă. Nimic altceva nu avem de gând decât să putem întoarce domniei voastre ilustre, întreaga noastră bunăvoință.”

La 29 noiembrie 1599, din Plzen, împăratul Rudolf al II-lea îl felicită și el, pe Mihai Voievod Viteazul pentru victoria împotriva lui Andrei Báthory și îi scrie: „Ilustre, credincios iubit. Am primit scrisoarea voastră prin care ne felicități pentru însemnata victorie ce ni s-a întâmplat prin puterea divină și sânguința Voastră, în zilele trecute. Noi, într-adevăr, ne bucurăm foarte mult și pentru cauza noastră și pentru cauza creștinătății și într-aceea, laudăm cu deosebire credința Voastră, ce ne-o dovedeți prin atât de vrednicele mărturii ale faptelor Voastre și nu vom pregeta nicicum de dragostea inimii noastre recunoscătoare și pline de bunăvoință.”

Ambasadorul Veneției la Viena, Piero Duolo, scria în raportul său din 29 noiembrie 1599 că: „posibilitatea împăratului de a stăpâni Ardealul, a produs o bucurie mare și la Viena s-a cântat în mod solemn un Te Deum.”

La 3 decembrie 1599, Rudolf al II-lea îi scria lui Mihai că „prin această victorie țările și provinciile transilvane au ajuns sub puterea noastră spre binele nostru și al creștinătății.”

Broderie înfățișându-l pe Mihai în fața porților cetății Alba Iulia
Imagine luată din ziarul unirea.ro

Valoarea lui Mihai a fost recunoscută de Diplomația Casei de Austria. Însuși împăratul, i-a scris aceste rânduri lui Mihai: „ce va pohti Mihaiu-Voievod, tot să fie pre voia Domniei Sale.Ce vei face să fie făcut și cum vei zice să fie zis, cum să fie mai bine...nu vom ieși din cuvântul Domniei Tale.”

La 29 decembrie 1599, de la Pressburg (Bratislava de azi), episcopul de Agria, Ștefan Szuhay, îl felicită pe Mihai: „De îndată ce am aflat de fericita și de bun augur reușită a faptelor strălucit purtate de ilustra și mărita voastră Domnie, am fost copleșit de o bucurie de neînchipuit și aceasta cu atât mai

mult, cu cât am auzit că mărita voastră Domnie cărmuiește acea țară atât de înțelept, atât de cuminte, atât de binevoitor și cu atâta blândețe. Cer însă cu stăruință ca preailustra și mărita voastră Domnie să rămână și pe mai departe neclintită în aceeași credință și fidelitate, precum a început, căci astfel își va atrage lauda nepieritoare a tuturor neamurilor și îndepărtata viitorime va admira pilda statorniciei sale. Prealiustrului și măritului Domn, domnului Mihai, voievodul Valahiei, consilier al preasfintei Maiestăți imperiale și regești și locțiitor în Transilvania, căpitan general al armatei, etc... Domnului fiu întru Hristos și prietenului nostru prevrednic de cinstire”.

Desigur că împăratul se bucura că sub coroana sa și-a extins imperiul, atașându-i noi teritorii, prin bătălia victorioasă purtată de Viteazul Mihai. Acum, el controla un nou teritoriu, bogat, frumos, atât de prețios și cu mare potențial în viitor, râvnit de celelalte mari puteri. Mihai era conștient că a intrat fără acordul împăratului să cucerească Transilvania, dar bănuia ca aceasta va fi o faptă care-l va bucura pe Rudolf al II-lea.

Dar împăratul își dădea seama, că acest act de cucerire, a produs o dezamăgire a papei, generând sentimente de dezaprobare, respingere și împotrivire. Papa nu voia ca acest cardinal catolic, Andrei Báthory să fie alungat prin forță, așa cum s-a întâmplat și nicidecum să fie ucis. Dacă împăratul jubila, papa însă, nu.

Suveranul Pontif, Clement al VIII-lea, îl anunța la 13 noiembrie 1599, pe împăratul Rudolf al II-lea, că „spre marea noastră supărare, Mihai, principele palatin, după ce a amăgit pe cardinal că va porni contra turcilor, pe neașteptate, a pătruns printr-un atac ostil cu o armată nu mică, în Transilvania, iar din această situație neașteptată.... cât de multe neazuri pot să se ivească ! De aceea să oprești pe român, să nu se ajungă ca acest rău să prindă rădăcini și să crească. Această stare de lucruri ne frământă foarte mult”.

Papa era îngrijorat și dorea plecarea cât mai grabnică a lui Mihai din Transilvania, pentru a nu supăra Regatul creștin Polono-Lituanian, care desigur, nu dorea o extindere a influenței sau a dominației habsburgice în Transilvania. Aceste două puteri erau rivale; ele ținteau la aceleași teritorii spre a le domina, iar dacă nu era posibil de a le avea în posesie, atunci a le păstra măcar ca zone tampon, de echilibru, între ele. Papa dorea să atragă Polonia în „Liga Sfântă”, dar în aceste împrejurări, Polonia se depărta și mai mult de o eventuală aderare la ligă.

După intrarea sa în Alba-Iulia și mai apoi recuperând trupul lui Andrei Báthory, Mihai i-a organizat acestuia o înmormântare pompoasă, el însuși mergând în urma cortegiului, cu o lumânare aprinsă. Corpul inanimat a fost depus în catedrala catolică din Alba-Iulia, după o slujbă religioasă. Se spune că suspinele Doamnei Stanca, soția lui Mihai -Vodă, i-au impresionat pe toți. Aceasta murmură mereu „săracul popa, săracul popa !” Mihai, „fiorosul soldat”, a dovedit încă o dată profundul său

Pictură: Theodor Aman-„Lui Mihai Viteazul i se aduce capul lui Andrei Báthory”

umanism, comportându-se ca un adevărat și bun creștin, chiar dacă Andrei Báthory i-a fost dușman. E greu de precizat dacă un fecior de domn crescut și educat la „Curte” ar fi procedat în acest fel. Să fie vorba de sensibilitate, diplomație, sau de ambele ? ” -Marin Cristian- „Mihai Viteazul”-2013

În semn de deplină supunere, Mihai a consimțit să aducă Ardealul în subordinea împăratului creștin, dovedindu-și fidelitatea față de Maiestatea Sa, Rudolf al II-lea.

Mihai devine acum domn și în Ardeal, dar se întreabă el însuși: care să-i fie titulatura ? Situația nu era simplă, ba chiar complicată. Era într-o țară în care a intrat de curând și fără acordul expres al împăratului, era poate puțin

debusolat de ceea ce ar urma să facă și cum să procedeze ? Referitor la titlul pe care să-l folosească, spre a menaja susceptibilitatea Casei de Austria, el ajunge la concluzia că se va intitula „consilier și loțiitor al împăratului, căpitan general al oștirilor imperiale.”

Într-o scrisoare adresată generalului imperial Giorgio Basta, la 11 noiembrie 1599, el se intitulează astfel: „Mihai, Voievod al Valahiei Transalpine, consilier al preasacrei Maiestăți împărătești și regești, loțiitor în Transilvania și căpitan general al armatei acelei Maiestăți, dincoace de Transilvania și al stăpânilor aceleiași și părților supuse ei.”

Această titulatură o va utiliza în relația cu imperialii.

În hrisoavele românești și slavone, titlul său este însă acela de „Domn din mila lui Dumnezeu, al Țării Românești și al Ardealului”.

Supușii săi, nobilii ardeleni, trebuiau să-i spună principe, ceea ce nu le convenea prea mult acestora.

Petru Armeanul, solul lui Mihai, trimis la Viena, la 4 noiembrie 1599, îi transmite împăratului că „Mihai-Voievod nu vrea nimic pentru el și este gata să predea Ardealul oricui dorește Maiestatea Sa.”

La 16 noiembrie 1599 Mihai Voievod face cunoscut „...că eu nu cer nimic pentru mine și nu vreau și nici nu pot primi... pentru că hrănesc un singur gând: acela că întors în țara mea, să trec Dunărea cu trupele ce le am, 20.000 de cazaci aleși, cu pedestrași germani și archebuzieri husari și să cercetez pe împăratul turcesc la Constantinopol.”

La 6 noiembrie 1599, din Tășnad, lângă Satu Mare, comisarul imperial, croatul David Ungnad, îi scrie împăratului Rudolf al II-lea următoarele: „...Ne-am bucurat foarte mult că prin scrisoarea deschisă pe care o au solii lui Mihai, acesta se numește pe sine loțiitorul și guvernatorul Maiestății Voastre în Transilvania, precum și general comandant de campanie, de unde se poate deduce marea fidelitate și sinceritate față de Maiestatea Voastră, demn de o mare răsplată și, în adevăr, el s-a făcut demn de „Lâna de Aur” și de toate onorurile și alte favoruri imperiale, mai curând decât sperjurul Sigismund Báthory.”

Va urma